

Motion till riksdagen 2019/20:3319

av Johan Forssell m.fl. (M)

Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2020 inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om betald polisutbildning och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en satsning på Polismyndigheten för att anställa statliga ordningsvakter och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en satsning på Polismyndigheten för att återrekrytera poliser och för att anställa administrativt stöd till polisen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökade resurser till gränspolisen och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förstärkning av Nationellt forensiskt centrum och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökade resurser till Polismyndigheten för att fyrdubbla polisens kameraövervakning och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en förstärkning av polisens hundresurs och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en satsning för att förkorta svarstiderna i Polismyndigheten och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återställa regeringens neddragning inom polisen och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökade resurser till Säkerhetspolisen och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökade resurser till Åklagarmyndigheten och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökade resurser till Sveriges Domstolar och tillkännager detta för regeringen.

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om resurser till Kriminalvården för inrättande av en enhet för unga som begått grova brott, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fördubblad kränkingsersättning till brottsoffer och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om specialenheter inom Polismyndigheten och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Tabell 1 Anslagsförslag 2020 för utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (M)
1:1 Polismyndigheten	28 546 852	+1 865 000
1:2 Säkerhetspolisen	1 641 279	+115 000
1:3 Åklagarmyndigheten	1 698 586	+54 000
1:4 Ekobrottsmyndigheten	736 115	
1:5 Sveriges Domstolar	6 241 698	+270 000
1:6 Kriminalvården	9 448 433	+150 000
1:7 Brottsförebyggande rådet	166 347	
1:8 Rättsmedicinalverket	455 273	
1:9 Gentekniknämnden	5 709	
1:10 Brottsoffermyndigheten	48 374	
1:11 Ersättning för skador på grund av brott	121 953	+40 000
1:12 Rättsliga biträden m.m.	2 356 357	
1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	39 987	
1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	24 174	
1:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete	57 157	
1:16 Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden	21 224	
1:17 Domarnämnden	8 574	
1:18 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet	113 000	
Summa	51 731 092	+2 494 000

Politikens inriktning

Sverige har allvarliga problem med brott kopplade till kriminella uppgörelser. Skjutningar har blivit vanligare och handgranater används både i uppgörelser mellan kriminella och i attacker riktade direkt mot polisen. Det grova våldet befinner sig på rekordnivåer samtidigt som utländska stöldligor turnerar runt i Sverige. Allt fler enskilda utsätts för sexualbrott och andra allvarliga brott. Brottsligheten hotar inte bara enskilda människor utan hela det svenska samhällskontraktet.

Samtidigt råder polisbrist i Sverige. Antalet poliser ligger kvar på samma nivå som när regeringen tillträdde trots att befolkningen blivit större. Polistätheten är låg och

antalet poliser i yttre tjänst har minskat påtagligt de senaste åren. Det kommer ta mycket lång tid innan antalet poliser märkbart börjar öka. Polisen upplevs som frånvarande, inte minst i glest befolkade delar av landet. På grund av det ökade trycket på polisens utredningsresurser tvingas polisen prioritera bland anmälningar om brott. Det behövs betydligt fler poliser än idag.

Polisen behöver bli mer effektiv och koncentrerad kring kärnuppgifterna att ingripa mot, utreda och klara upp brott. Polisyrket behöver bli mer attraktivt med högre lön, och fler ska kunna bli poliser genom betald polisutbildning. Det behövs fler polisanställda som har förmåga att bekämpa gängen och som samtidigt även kan förebygga, ingripa mot och utreda all den annan brottslighet som drabbar människor i vardagen. Hela Sverige ska vara tryggt och säkert, och lag och ordning måste upprätthållas.

Moderaterna förstärker hela rättsväsendet med resurser även till Åklagarmyndigheten, Sveriges Domstolar och Kriminalvården. Säkerhetspolisen behöver förstärkas ytterligare för att möta hot i vår omvärld, terrorism och våldsbejakande extremism.

Anslagsförändringar

Anslag 1:1 Polismyndigheten

Polisen behöver bli mer synlig och närvarande i hela landet. Samtidigt behöver polisens förmåga att utreda och klara upp brott förbättras avsevärt. Upptäcktsrisken måste öka och utsattheten för brott minska. Den upplevda tryggheten ska öka väsentligt i hela landet. Utvecklingen med allt grövre gängbrottslighet, inte minst i utsatta områden, behöver brytas. Regeringen säger sig numera dela Moderaternas mål om att förstärka Polismyndigheten med 10 000 fler anställda till år 2024. Men det räcker inte att sätta långsiktiga mål. Trots det tillför inte regeringen över tid de resurser som Polismyndigheten behöver för att kunna rekrytera 10 000 fler polisanställda till 2024. Redan år 2022 saknas 1,33 miljarder kronor i regeringens budget, medel som polisen får i Moderaternas budget.

För att åstadkomma en mer lokalt förankrad polis med ökad närvaro och synlighet i hela landet ska ökningen av antalet poliser 2019–2022 i första hand ske på lokalpolisområdesnivå. Myndighetens resultat ska mätas tydligare med konkreta mål och resultaten ska avsevärt förbättras. Dessutom behöver brottsofferperspektivet stärkas i myndighetens arbete. Det sker både genom att polisen blir bättre på att bekämpa och utreda brott och genom att den som utsatts för ett brott får relevant information på ett enkelt och tydligt sätt.

För att möjliggöra en stor ökning av antalet poliser krävs såväl förstärkta resurser som särskilda åtgärder för att göra polisyrket mer attraktivt. För att behålla erfarna poliser och attrahera fler nya poliser till yrket behöver polislönerna höjas. I den budget från Moderaterna och Kristdemokraterna som röstades igenom förra året påbörjades en särskild lönesatsning på polisen. Moderaterna fortsätter denna satsning enligt vad som aviserades i vår budget för 2019. Den innebär att Polismyndigheten 2020 får 720 miljoner kronor för satsningen på höjda polislöner. Moderaterna föreslår dessutom inom utgiftsområde 15 Studiestöd att den som blir polis ska få sina studielån från utbildningstiden avskrivna efter fem års arbete som polis.

Många upplever idag att polisen är frånvarande, saknar tid att rycka ut när något händer eller saknar förmåga att klara upp vanligt förekommande brott. Upprätthållandet

av lag och ordning är en av statens mest grundläggande uppgifter. Redan idag avlastas dock polisen av ordningsvakter som hjälper till att upprätthålla säkerhet och allmän ordning på utvalda platser. Moderaterna är fast övertygade om att det i huvudsak är poliser som ska ha till uppgift att upprätthålla ordningen i samhället samt förebygga och utreda brott. Men fram till dess att polisen nått sin fulla kapacitet bör istället ordningsvakter användas för att bidra mer än idag till polisens arbete. Därför föreslår Moderaterna en satsning på 1 000 miljoner kronor från och med 2020 för att göra det möjligt för Polismyndigheten att anställa eller anlita ordningsvakter för att omedelbart och fram till dess att polisen är fullt återuppbyggd börja använda sig av ordningsvakter för vissa uppgifter som poliser i nuläget utför.

Moderaterna satsar 500 miljoner kronor från och med 2020 för att Polismyndigheten ska kunna återanställa pensionerade poliser och poliser som lämnat yrket. Medlen kommer att kunna användas till konkurrenskraftiga löner och villkor anpassade för den enskilda polisen. Satsningen möjliggör även för polisen att rekrytera administrativt stöd till utredningsverksamheten för att bistå poliser med enklare men tidskrävande sysslor, såsom förhørsutskrifter. Satsningen innebär att polisiära resurser som annars hade gått åt till dessa sysslor omgående kan frigöras.

Handläggningstiderna för vapenärenden inom Polismyndigheten behöver bli kortare. Moderaterna påbörjade förra året en särskild satsning för att stärka Polismyndighetens hantering av vapentillstånd. Satsningen fortsätter även 2020.

Polisens förmåga att klara upp brott måste förbättras. Sammantaget satsar därför Moderaterna 270 miljoner kronor genom tre delar för att stärka polisens möjligheter att utreda fler brott snabbare.

Verksamheten vid Nationellt forensiskt centrum (NFC) är fundamental och i många fall helt avgörande för polisens möjlighet att på ett effektivt sätt kunna bedriva förundersökningar som i förlängningen leder till brottsuppklaring och lagföring. Efterfrågan på forensiska analyser har ökat kontinuerligt de senaste åren. Det är helt avgörande att verksamheten vid NFC har tillräcklig kapacitet och inte blir en flaskhals i brottsutredningarna. Moderaterna föreslår därför en förstärkning och utbyggnad av NFC för att påtagligt öka förmågan och kapaciteten.

Moderaterna vill se mer kameraövervakning runt om i landet. Kameraövervakning är ett av polisens viktigaste verktyg för att klara upp brott. Övervakningskameror säkrar bevisning som i vissa fall är avgörande för att en person ska kunna knytas till ett brott. I en tid där gängkriminaliteten breder ut sig och blir grövre och människor skräms från att vittna kan övervakningskameror utgöra ett verkningsfullt komplement till en stark och kontinuerlig polisnärvaro. Moderaterna anser att alla utsatta områden bör utrustas med övervakningskameror. Även i övrigt ska polisen ha goda förutsättningar att sätta upp övervakningskameror där de anser det behövligt. Resurstillskottet skapar utrymme för att antalet kameror kan bli upp till fyra gånger så många som i dag. De ökade anslagen kan även användas till annan teknisk övervakningsutrustning som polisen kan efterfråga i kampen mot gängbrottsligheten. Satsningen kommer att göra det möjligt för polisen att klara upp fler brott.

Moderaterna vill även förstärka polisens hundresurs. Polishundar är effektiva för att hitta vapen och narkotika och används även för att säkra bevisning i utredningar av flera typer av brott. Utöver de fynd som görs är närvaron av hundar brottsförebyggande. För att stärka polisförmågan i dessa avseenden ökas Polismyndighetens anslag.

I regeringens vårandringsbudget drogs anslaget till Polismyndigheten ner med 230 miljoner kronor för 2019 och regeringen aviserade samtidigt att anslaget åren därefter

skulle minskas med 115 miljoner per år. Besparingen gjordes till följd av att Kriminalvården sedan länge haft i uppdrag att utföra fler transporter av frihetsberövade personer och därför haft ökade kostnader för sin transportverksamhet. Polismyndigheten har dock inte fått en motsvarande minskning av sina kostnader eller åtaganden. Neddragningen slog därför rakt mot den ordinarie verksamheten. Givet samhällsutvecklingen med gängbrottslighet och ökad otrygghet är det obegripligt av regeringen att spara på polisen. Moderaterna återställer därför regeringens neddragning.

Idag upplever människor att det kan vara svårt att komma i kontakt med Polismyndigheten via telefonnumret 114 14, vilket i sin tur kan leda till att myndigheten missar kontakter med människor som vill anmäla brott eller komma med värdefulla tips. Polisen måste vara tillgänglig och kunna garantera rimliga svarstider för var och en som ringer. Moderaterna öronmärker 10 miljoner kronor av de 115 miljoner kronor som återförs till Polismyndigheten för åtgärder som ska säkerställa att det går att nå Polismyndigheten inom rimlig tid även vid icke-akuta ärenden.

För att bygga ut gränspolisens verksamhet, möjliggöra fler inre utlänningskontroller och snabbt stärka det svenska gränsskyddet föreslår Moderaterna att gränspolisverksamheten stärks med ytterligare 100 miljoner kronor 2020, 200 miljoner kronor 2021 samt 300 miljoner kronor 2022 och framåt. Genom en förstärkning av såväl tullen som nu gränspolisen kommer det att bli svårare för kriminella att passera in i Sverige och svårare att föra ut stöldgods från Sverige.

Moderaterna avvisar regeringens förslag om 120 miljoner kronor till Polismyndigheten till förmån för egna förslag enligt vad som närmare redovisats.

Anslag 1:1 Polismyndigheten ökas sammanlagt med 1 865 miljoner kronor år 2020, 1 965 miljoner kronor 2021 och 3 395 miljoner kronor 2022.

Anslag 1:2 Säkerhetspolisen

Det försämrade säkerhetsläget och ökande hot i vår omvärld ställer större krav på Säkerhetspolisens förmåga. Enligt Säkerhetspolisen växer de extremistiska miljöerna i Sverige samtidigt som vi ser ett ökat behov av skydd mot terrorism. Säkerhetspolisen har till uppgift att förebygga, förhindra och upptäcka terroristbrottslighet. Det handlar både om att utreda begångna brott och att stoppa nya terroråd. Moderaterna vill mot den bakgrunden förstärka myndighetens kapacitet att bekämpa terrorism med mer utredningsresurser. Vi vill även skala upp myndighetens brottsförebyggande arbete. Syftet är att förhindra att IS-terrorister, och andra personer som har avsikt och förmåga att begå terroristattentat i Sverige, begår sådana attentat. De som förbereder eller planerar denna typ av dåd ska lagföras och dömas. Genom ökade resurser får Säkerhetspoliser bättre möjligheter att punktmarkera potentiella terrorister och IS-återvändare. Resurserna innebär att myndigheten kan öka bemanningen och i högre grad följa de hotaktörer som bedöms vilja skada vårt samhälle. Myndigheten kan även använda resurserna inom övriga verksamhetsområden. Moderaterna föreslår därför att anslaget till Säkerhetspolisen höjs med 150 miljoner kronor från och med 2020. Moderaterna avvisar regeringens förslag om 35 miljoner kronor till Säkerhetspolisen till förmån för egna förslag enligt vad som närmare redovisats.

Anslag 1:3 Åklagarmyndigheten

För att rättsväsendet ska fungera effektivt krävs det att varje myndighet är rätt dimensionerad i förhållande till uppgiften och att myndigheterna har rätt förutsättningar

att utreda och lagföra brott. För att möta brottsutvecklingen i samhället behöver antalet åklagare bli fler. Många brott kräver alltmer komplicerade och tidskrävande utredningar. Det är vidare av stor betydelse att Åklagarmyndigheten, inte minst på grund av utbildningstiden för åklagare, får långsiktiga förutsättningar att anställa fler medarbetare. Görs inte detta riskeras den långsiktiga kompetensuppbyggnaden inom myndigheten, och åklagarna kan bli en flaskhals i rättsväsendet. Moderaterna föreslår att Åklagarmyndighetens anslag ökas med 100 miljoner kronor från och med 2020.

Säkerhetspolisen beräknar att cirka 150 av dem som under de senaste åren har rest från Sverige till konfliktområden för att strida för IS eller al-Qaida-relaterade grupperingar numera befinner sig i Sverige. Fler väntas återvända. Utredningarna om denna typ av brott är ofta både komplicerade och tidskrävande, och myndigheten behöver rätt förutsättningar att utreda och lagföra denna brottslighet. Moderaterna föreslår därför att riksenheten för säkerhetsmål och riksenheten för internationell och organiserad brottslighet vid Åklagarmyndigheten ska förstärkas så att inga terroristbrott och krigsbrott ska förbli outredda. Moderaterna föreslår att Åklagarmyndighetens anslag ökas med 15 miljoner kronor från och med 2020.

Moderaterna avvisar regeringens förslag om 61 miljoner kronor till Åklagarmyndigheten till förmån för egna förslag enligt vad som närmare redovisats.

Anslag 1:5 Sveriges Domstolar

Ärendemängden i domstolarna har ökat och förväntas öka under de kommande åren. Moderaternas satsningar på fler poliser och åklagare kommer på sikt att öka måltillströmningen i betydande omfattning, vilket kommer att ställa krav på förstärkta resurser. Utöver ett större ärendeflöde kräver också brottslighetens allt grövre art förstärkta resurser samtidigt som hög säkerhet behövs i domstolarna. Läget är idag mycket ansträngt och stora resurser behöver tillföras. Moderaterna ökar därför anslaget till Sveriges Domstolar med 550 miljoner kronor från och med 2020.

Moderaterna avvisar regeringens förslag om 280 miljoner kronor till Sveriges Domstolar till förmån för egna förslag enligt vad som närmare redovisats.

Anslag 1:6 Kriminalvården

Det är uppenbart att det behövs fler platser i häkten och anstalt. Den situation som råder inom Kriminalvården med platsbrist i framförallt häkten är ytterst en effekt av regeringens bristande agerande. Bland annat mot den bakgrunden ökade Moderaterna resurserna till Kriminalvården i budgeten för 2019.

Det behövs en kapacitetsgenomlysning av Kriminalvården för att ta fram en konkret och långsiktig plan för Kriminalvårdens expansion och framtida fängelseetableringar. Redan här och nu kan dock mycket göras för att förbättra situationen. Det handlar om att korta tiden mellan dom och verkställighet, att häktade ska kunna påbörja verkställigheten tidigare i domstolsprocessen, att bättre utnyttja befintlig kapacitet genom dubbelbeläggning på fängelserna men även att betydligt fler utländska medborgare avtjänar sina straff i sina hemländer.

På sikt kan det antas att fler personer blir frihetsberövade, och fler kommer att avtjäna fängelsestraff. Även de kriminalpolitiska skärpningar som Moderaterna föreslår, bland annat sänkt gräns för obligatorisk häktning, avsevärt skärpta straff för gängkriminalitet och slopad mängdrabatt, kommer att leda till ett ökat tryck på Kriminalvården och ökad beläggning vid både häkten och anstalter. Därutöver kommer

myndigheten långsiktigt att behöva tillföras resurser för att säkerställa en säker och effektiv verkställighet av utdömda påföljder med såväl fler häktes- och anstaltsplatser som bättre innehåll i verkställigheten. Åtgärder behöver vidtas för att förkorta tiden mellan lagkraftvunnen dom och verkställighet och för att säkerställa att permissioner kan genomföras utan ytterligare avvikelser och rymningar. Ett sätt att öka säkerheten vid permissioner är genom en ökad användning av elektronisk övervakning.

Det behövs ett starkare fokus på de unga personer som rekryteras och används av de kriminella gängerna. Socialtjänsten och kommunen har inte rätt verktyg att hantera dessa personer. Staten bör ta ett större ansvar för denna grupp av ungdomar. Moderaterna vill därför inrätta en ny enhet för unga hos Kriminalvården för unga mellan 15 och 18 år som gjort sig skyldiga till grova brott. Syftet är inte främst att straffa utan att använda åtgärder som har bättre förutsättningar att lyckas där Kriminalvården har särskild kompetens. Det innebär samtidigt att socialtjänsten i utsatta områden får mer tid att fokusera på barn och ungdomar som befinner sig på glid och är i riskzonen för grövre kriminalitet. Moderaterna ökar därför anslaget till Kriminalvården med 150 miljoner kronor från och med 2020.

Anslag 1:11 Ersättning för skador på grund av brott

Brottsofferperspektivet behöver stärkas i svenskt rättsväsende. Den som har utsatts för brott ska alltid kunna räkna med ett starkt stöd. Den kränkning som brottsoffret lidit efter att ha utsatts för brott bör i skadeståndshänseende värderas högre för att stå i bättre överensstämmelse med de etiska och sociala värderingar som är rådande idag. Moderaterna vill fördubbla nivån på den kränkingsersättning som brottsoffer kan få rätt till. En sådan förändring skulle på ett tydligare sätt markera att det som brottsoffret utsatts för utgör en överträdelse av brottsoffrets rätt till sin person och integritet. Som utgångspunkt är det förövaren som ska erlagga ersättning för skadestånd på grund av brott. Den ordningen ska bibehållas även med de högre nivåerna. Den kostnadsökning som förslaget innebär för staten i form av högre utgifter för brottsskadeersättning belastar dock statskassan. Den ökade kostnaden för brottsskadeersättning beräknas uppgå till 40 miljoner kronor 2020 och 80 miljoner kronor från och med 2021.

Tillkännagivanden som regeringen anser slutbehandlade

I budgetpropositionen för 2020 utgiftsområde 4 redovisar regeringen behandlingen av ett stort antal tillkännagivanden. Regeringen har slutbehandlat tillkännagivandet avseende specialenheter inom Polismyndigheten. Moderaterna anser inte att de åtgärder regeringen vidtagit är tillräckliga.

Johan Forssell (M)

Magdalena Schröder (M)

Mikael Damsgaard (M)

Ellen Juntti (M)

Sten Bergheden (M)